

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 21 juni 2021

Datum GS-besluit : 6 juli 2021

Vragen nr. 70

Vervolgfragen van **dh. drs. R.J. Dekker** (Forum voor Democratie) naar aanleiding van de documentaire 'Het goede doel heiligt de middelen'.

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 21 juni 2021 door het lid van Provinciale Staten, **dh. drs. R.J. Dekker** (Forum voor Democratie), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Op 15 april 2021 ging de documentaire 'Het goede doel heiligt de middelen'¹ Marijn Poels op YouTube in première. Marijn Poels is een onafhankelijk film- en documentairemaker, gespecialiseerd in (internationale) vraagstukken op sociaal, economisch en politiek gebied.

In genoemde documentaire komen onderwerpen aan het licht die de relatie van overheidsinstanties met goede doelen organisaties wel eens in een ander daglicht kunnen stellen. Zo lijkt de onafhankelijkheid alsmede het non-profitbeginsel niet altijd gewaarborgd.

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft een lening van 200 miljoen euro verstrekt aan Natuurmonumenten. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat blijkt voor Natuurmonumenten alle rente- en aflossingsverplichtingen te voldoen op de lening. Voorwaarde is wel dat de provincies samen met de landschappen mogen bepalen welke grond er aangekocht wordt. (minuut 32 e.v.)

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=NVOlIn1fFsw&t=2343>

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:

Welk verschil ziet het provinciebestuur tussen enerzijds subsidiëren en anderzijds investeren wanneer het om het verwerven van grond door organisaties zoals o.a. Natuurmonumenten gaat?

Antwoord 1:

Subsidiëren en investeren zijn twee verschillende financiële instrumenten, die met een verschillend oogmerk ingezet kunnen worden. Een belangrijk verschil is of de financierende partij rendement verwacht. De provincie *subsidieert* organisaties (waaronder Natuurmonumenten) en particulieren voor grondverwerving binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Wij hebben hierbij geen rendementsoogmerk. De provincie *investeert* niet in de terreinbeherende organisaties.

Vraag 2:

Op basis van welke criteria kiest de provincie de door Natuurmonumenten aan te kopen gronden?

Antwoord 2:

De provincie subsidieert grondverwerving binnen het NNN. De begrenzing van het NNN bepaalt dus waar deze subsidiëring mogelijk is. De begrenzing wordt vastgesteld op grond van de criteria die zijn vastgelegd in artikel 6.43 van de Omgevingsverordening (zie: https://www.noord-holland.nl/Onderwerpen/Ruimtelijke_inrichting/Projecten/Omgevingswet/Omgevingsverordening). Overigens bepalen wij niet welke gronden door Natuurmonumenten (of een andere organisatie of particulieren) worden verworven; dit is ieders eigen afweging.

Vraag 3:

Niet elk doel heiligt alle middelen, het gaat hier immers om belastinggeld. Met genoeg geld is iedereen op den duur te verleiden grond te verkopen. Waar ligt de wettelijke grondslag voor de provincie om het verschil in waarde tussen landbouwgrond en natuurgrond te mogen vergoeden?

Antwoord 3:

De grondslag voor de prijs die de overheid mag betalen voor grondtransacties ligt in artikel 1.12 van de Wet natuurbescherming. In dit artikel is de zorg voor de totstandkoming van het NNN aan de provincie opgedragen. De vergoeding betreft het verschil tussen de marktwwaarden van de grond wanneer deze een landbouw- of een natuurfunctie heeft. Beide waarden worden bepaald aan de hand van een onafhankelijke NRV-taxatie (NRVT = Nederlandse Register en Vastgoed Taxateurs). Uit uw vraag valt de aanname te destilleren dat de provincie een ongelimiteerd bedrag kan bieden voor gronden. Dat is niet het geval; de provincie werkt marktconform en mag niet marktverstrend optreden.

Vraag 4:

Is elk met subsidie aangekocht stuk grond automatisch ofwel NNN ofwel BPL? Zo nee, welke andere indelingen kent de provincie nog meer (toe aan de) met subsidie aangekochte grond?

Antwoord 4:

Nee. In principe gaat het andersom: eerst begrenst de provincie het NNN op de wijze die is toegelicht in het antwoord op vraag 2. Daarna kunnen wij subsidie verstrekken voor grondverwerving binnen het NNN. Het is niet zo dat wij alle gronden die door derden worden verworven, als NNN begrenzen. Dat zou immers een te willekeurige, niet op ecologische criteria gestoelde manier van werken zijn. Wel komt het soms voor dat grond aankoopbaar is die nog niet als NNN is begrensd, maar wel ecologisch waardevol kan zijn en goed binnen het NNN zou passen. Als van zo'n kans sprake is kunnen wij de begrenzing van het NNN aanpassen, opnieuw conform de regels die de Omgevingsverordening stelt. Dit gebeurt enkel om ecologische redenen en uw Staten worden daar dan over geïnformeerd. Voor het BPL kennen wij geen doelstelling van grondverwerving. Niet ondenkbaar is dat wij gronden zouden verwerven die in het BPL zijn gelegen, maar dit is geen 'standaard-beleid'.

Vraag 5:

In de jaarstukken is te lezen dat er in 2020 in totaal ca. 72 ha grond is aangekocht. Wat is het totale bedrag aan subsidie welke de provincie heeft moeten betalen ter compensatie van waardevermindering van de aangekochte grond, met andere woorden wat is het totaalverschil tussen de aankoopwaarden en de huidige boekhoudkundige waarden?

Antwoord 5:

Voor de grond die de provincie in 2020 zelf heeft aangekocht t.b.v. de NNN-realiseatie is geen subsidie betaald. Immers, als de provincie zelf grond koopt, betaalt zij een koopprijs (i.p.v. een subsidie) aan de verkoper. Op pagina 158 van de jaarrekening 2020, in de tabel behorende bij de paragraaf Grondbeleid, is op regel 13 (NNN-eigendom) te lezen dat wij hiervoor in totaal € 7.438.324,- hebben betaald.

Conform de accountantsregels staan de door de provincie verworven gronden voor de *aankoopwaarde* op de balans. Hierdoor is er geen verschil tussen de aankoopwaarde en de boekhoudkundige waarde. De *werkelijke* waarde van deze gronden is wel fors lager, omdat het grond is die een natuurbestemming heeft of zal krijgen. Op het moment dat de provincie deze gronden verkoopt aan een eindbeheerder is voor dit waardeverschil dekking beschikbaar in de reserve Afwaardering Grondaankopen. Deze werkwijze is toegelicht op pagina 157 van de jaarrekening (paragraaf Grondbeleid).

Vraag 6:

Voor welke categorie van de indelingen genoemd of als antwoord gegeven bij vraag 5 is het plaatsen van windturbines en/of zonneakkers toegestaan?

Antwoord 6:

Plannen voor ruimtelijke ontwikkelingen, waaronder windturbines en zonneakkers, dienen te voldoen aan de regels van de Omgevingsverordening. Binnen het NNN of het BPL mogen de 'wezenlijke kenmerken en waarden' (wkw, voor het NNN) of de 'kernkwaliteiten' (voor het BPL) per saldo niet worden aangetast. Deze wkw en kernkwaliteiten zijn vastgelegd in de bijlagen van de Omgevingsverordening (resp. artikelen 6.43 en 6.46 en de bijlagen 5 en 6). Enige uitzondering hierop is wanneer sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling met een groot openbaar belang en gebrek aan een alternatief. Er is dus geen generiek antwoord te geven op de toelaatbaarheid van windturbines of zonneakkers; dit hangt af van de wkw of kernkwaliteiten van de desbetreffende gebieden.

Vraag 7:

Wanneer het bestemmingsplan van de natuurgrond verandert naar een grond met een hogere waarde, vloeit de verleende subsidie dan weer terug in kas?

Antwoord 7:

Op het moment dat wij een subsidie verstrekken aan een grondeigenaar voor omvorming van zijn grond naar natuur, vestigen wij bij de notaris een zogenaamde kwalitatieve verplichting op de desbetreffende gronden. De grondeigenaar en eventuele opvolgende eigenaren worden daarmee – incl. boetebepalingen bij niet-naleving – verplicht om de grond niet te gebruiken voor andere doeleinden dan voor de ontwikkeling en instandhouding van de natuurambitie die is verwoord in het provinciaal Natuurbeheerplan. De situatie die u beschrijft is derhalve niet mogelijk.

Vraag 8:

Op land is bijna al het natuurgebied in Nederland niet meer oorspronkelijk, alles is aangelegd. Landbouwgrond en koeienweides zijn op deze manier ook natuurgebied te noemen, elk met hun eigen aantrekkingskracht richting vogels en insecten. Toch gaat de provincie door met het subsidiëren van grondaankoop om er ‘natuurgrond’ van te maken. Wat zou een reden kunnen zijn voor de provincie om te stoppen met subsidiëren en wanneer is dit doel bereikt?

Antwoord 8:

De subsidiëring van grondverwerving is gekoppeld aan ons beleidsdoel om het NNN te realiseren. Delen van dat NNN hebben, zoals u terecht schrijft, een natuurdoel dat goed met aangepaste agrarische bedrijfsvoering te realiseren is. In die gevallen is zelfrealisatie door agrariërs – dus zonder grondverwerving door de provincie of een andere partij – een reële mogelijkheid. Hiervoor is de SKNL-subsidieregeling beschikbaar. Van belang is wel dat de natuurfunctie voorop blijft staan, zodat het NNN een duurzame ecologische structuur wordt. Wanneer het NNN is afgerond zou dat voor ons college een reden kunnen geven om met deze subsidiëring te stoppen. In de vorig jaar door uw Staten vastgestelde Realisatiestrategie NNN is opgenomen dat in 2027 alle gronden binnen het NNN beschikbaar moeten zijn voor inrichting, zodat deze uiterlijk in de jaren daarna kunnen worden ingericht.